

ТАТАРСТАН Республикасы
Аксубай муниципаль районы
муниципаль беремлеге
Емелькино авылы

Республика ТАТАРСТАН
Аксубаевский
муниципальный район
муниципальное образование
село Емелькино

Совет Емелькинского сельского поселения

423056, Республика Татарстан, Аксубаевский муниципальный район, село Емелькино, ул. Центральная д.16

Тел.(8-84344-4-76-22) ОГРН 1021605364980, ОКПО 94318599,ИНН/КПП 1603000796/160301001

КАРАР

12 апрель 2023 ел

N 60

Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Емелькино авыл жирлеге территориясендә төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контроль турында

Нигезләмәне раслау хакында

"Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында" 2003 елның 6 октябрдәгә 131-ФЗ номерлы Федераль законның 14 статьясындагы 1 өлешендәгә 19 пунктына, "Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында" 31.07.2020 елдагы 248-ФЗ номерлы Федераль законга, Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Емелькино авыл жирлеге Уставына ярашлы рәвештә, Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Емелькино авыл жирлеге

Карар кабул итте:

1. Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Емелькино авыл жирлеге территориясендә төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контроль турында нигезләмәне расларга (кушымта).

2. Әлеге карар рәсми рәвештә басылып чыккан көннән үз көченә керә.

3. Әлеге карарны Татарстан Республикасының рәсми хокукый мәгълүмат порталында "Интернет" мәгълүмати-телекоммуникация челтәрендә түбәндәгә адрес буенча бастырып чыгарырга: <http://pravo.tatarstan.ru> һәм торак пунктның мәгълүмат стендларында.

Емелькино авыл жирлеге
Башлыгы:

Handwritten signature in blue ink.

Н.И.Михайлова

Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Емелькино авыл җирлеге территориясендә төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контроль турында нигезләмә

1. Гомуми нигезләмәләр

1.1. Әлеге нигезләмә Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Емелькино авыл җирлеге территориясендә төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контрольне гамәлгә ашыру тәртибен билгели (алга таба - төзекләндерү өлкәсендә контроль).

1.2. Төзекләндерү өлкәсендә контроль предметы булып юридик затларның, шәхси эшмәкәрләрнең, гражданның (алга таба - контрольдә тотыла торган затлар) Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Емелькино авыл җирлеге территориясендә төзекләндерү кагыйдәләрен (алга таба - төзекләндерү кагыйдәләрен), инвалидлар өчен социаль, инженерлык һәм транспорт инфраструктурасы объектларына һәм хезмәтләр (алга таба шулай ук мәҗбүри таләпләр).

1.3. Төзекләндерү өлкәсендә Контроль Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Емелькино авыл җирлеге башкарма комитеты (алга таба - администрация) тарафыннан башкарыла.

1.4. Администрациянең төзекләндерү өлкәсендә контроль алып барырга вәкаләтле вазифаи затлары булып торак пункт башлыгы (тиешле вазифаи затларның төгәл исемнәрен күрсәтергә) тора (алга таба шулай ук контроль алып барырга вәкаләтле вазифаи затлар). Администрациянең күрсәтелгән вазифаи затларының вазифаи бурычларына аларның вазифаи инструкциясенә ярашлы рәвештә төзекләндерү өлкәсендә контроль вәкаләтләрен гамәлгә ашыру керә.

"Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында" гы 31.07.2020 № 248-ФЗ Федераль закон һәм башка федераль законнар нигезендә төзекләндерү өлкәсендә контрольне гамәлгә ашырганда контрольдә тотарга вәкаләтле вазифаи затлар хокукларга, бурычларга ия һәм җаваплы.

1.5. "Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында" 31.07.2020 № 248-ФЗ Федераль законы, "җирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында" 06.10.2003 № 131-ФЗ Федераль законы нигезләмәләре төзекләндерү өлкәсендә контрольне гамәлгә ашыру, профилактик чаралар, контроль чаралар оештыру һәм үткөрү белән бәйлә мөнәсәбәтләргә карата кулланыла Россия Федерациясендә үзидарәләр.

1.6. Администрация төзекләндерү Кагыйдәләренең үтәлешен контрольдә тоту, шул исәптән:

1) янәшәдәге территорияләргә тоту буенча мәҗбүри таләпләр;

2) төзекләндерү элементлары һәм объектлары эчтәлеген буенча мәҗбүри таләпләр, шул исәптән таләпләр:

халыкның аз хәрәкәтләнүче төркемнәренең мәгариф, сәламәтлек саклау, мәдәният, физик культура һәм спорт, халыкка социаль хезмәт күрсәтү объектларына иреккә керүенә комачауламаган коймалар урнаштыру буенча;

торак булмаган биналар, корылмалар, Корылмалар, биналарның башка стеналары, корылмалар, Корылмалар фасадлары, шулай ук төзекләндерүнең башка элементлары һәм җәмәгать урыннары эчтәлеген буенча;

инженерлык корылмаларын эксплуатацияләү өчен кирәкле мәгълүматны үз эченә алган махсус билгеләр, язулар эчтәлеген буенча;

- Татарстан Республикасының норматив хокукый актларында һәм төзекләндерү кагыйдәләрендә билгеләнгән җир эшләрен башкару тәртибенә туры китереп бирелә торган җир эшләрен башкаруга рөхсәтнамә нигезендә җир эшләрен башкару буенча;

биналарга һәм аларга керү урыннарына ирекле юллар, шулай ук ишегалларына ирекле керү юлларын тәэмин итү, жәяүлеләр иминлеген һәм жәяүлеләр хәрәкәтенә куркынычсызлыгын тәэмин итү, шул исәптән инвалидлар һәм халыкның башка аз хәрәкәтләнүче төркемнәре, жир эшләре башкарылган чорда;

- Татарстан Республикасы норматив хокукый актлары белән билгеләнгән срокта аварияләр нәтижәсендә эшләр башкару турында администрациягә хәбәрнамә жиберү буенча;

- транспорт чараларын газонда яки башка яшелләндерелгән яки рекреацион территориядә урнаштыру рөхсәт ителмәве турында, анда транспорт чараларын урнаштыру төзекләндерү кагыйдәләре белән чикләнгән, шулай ук аларны эксплуатацияләү, хезмәт күрсәтү яки ремонтлау вакытында, йөкләр ташу яки төзелеш майданчыкларыннан чыгу вакытында (Чатыр яки ышык урын булмау сәбәпле) Гомуми файдаланудагы территорияләргә транспорт чаралары белән пычрату рөхсәт ителмәве турында;

3) Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Емелькино авыл жирлегә территориясен кышкы чорда жыештыру буенча мәжбүри таләпләр, шул исәптән биналарның, корылмаларның түбеләрен кардан, боздан һәм сосулектан чистарту буенча чаралар үткөрүне контрольдә тоту;

4) Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Емелькино авыл жирлегә территориясен жәйге чорда жыештыру буенча мәжбүри таләпләр, шул исәптән карантин, агулы һәм чүп үләннәрен ачыклау, алар белән көрәшү, аларның очагын локальләштерү, бетерү буенча мәжбүри таләпләр;

5) махсус янгынга каршы режим гамәлдә булган чорда янгын куркынычсызлыгының өстәмә мәжбүри таләпләре;

6) гомуми файдаланудагы территорияләрдә жир асты коммуникацияләрен салу, үзгәртеп кору, ремонтлау һәм тоту буенча мәжбүри таләпләр;

7) яшеллекләргә утырту, саклау һәм тоту буенча мәжбүри таләпләр, шул исәптән агачларны һәм куакларны кисү билеты һәм (яки) агачларны һәм куакларны күчереп утыртуга рөхсәт нигезендә алып ташлау (жимерү), күчереп утырту буенча мәжбүри таләпләр, әгәр мондый документлар (кисү билеты, күчереп утыртуга рөхсәт) төзекләндерү кагыйдәләрендә билгеләнгән очракларда бирелергә тиеш булса;

8) каты коммуналь калдыкларны саклау буенча мәжбүри таләпләр;

9) хайваннарны йөртү буенча мәжбүри таләпләр һәм авыл хужалыгы хайваннарын һәм кошларын гомуми файдаланудагы территорияләрдә һәм төзекләндерү кагыйдәләрендә каралган башка территорияләрдә көтүгә рөхсәт ителмәү турында таләпләр.

Администрация контрольдә тотарга вәкаләтле вазифаи затлар тарафыннан аларның компетенциясә чикләрендә бирелгән мәжбүри таләпләргә бозуны бетерү турындагы күрсәтмәләргә үтәләшен контрольдә тоту.

1.7. Бу хәлдә төзекләндерү элементлары дип декоратив, техник, планлаштыру, конструктив жайланмалар, яшелләндерү элементлары, төрле жиһазлар һәм бизәкләр, шул исәптән бина фасадлары, Корылмалар, Корылмалар, кече архитектура формалары, капитал булмаган стационар булмаган корылмалар һәм корылмалар, мәгълүмат щитлары һәм территорияне төзекләндерүнең состав өлешләре буларак кулланыла торган күрсәткечләр аңлатыла.

Бу хәлдә төзекләндерү объектлары дип төрле функциональ билгеләнештәге территорияләр аңлатыла, аларда төзекләндерү буенча эшчәнлек алып барыла, шул исәптән:

1) планлаштыру структурасы элементлары (зоналар (массивлар), районнар (шул исәптән торак районнар, микрорайоннар, кварталлар, сәнәгать районнары), гражданның бакчачылык, бакчачылык коммерцияле булмаган берләшмәләре урнашкан территорияләр);

2) урам-юл челтәре элементлары (аллеялар, бульварлар, магистральләр, тыкрыклар, майданнар, юллар, проспектлар, тыкрыклар, разъездлар, төшүләр, трактлар, тупиклар, урамнар, шоссе);

3) ишегалды территорияләре;

4) балалар һәм спорт майданчыклары;

5) хайваннарны йөртү майданчыклары;

- 6) машина кую урыннары (машина кую урыннары);
- 7) парктар, скверлар, башка яшел зоналар;
- 8) техник һәм санитар-күзәтү зоналары;

Бу хәлдәге саклагыч жайланмалар дип капкалар, капкалар, шлагбаумнар, шул исәптән автомат һәм декоратив коймалар (коймалар) аңлатыла.

1.8. Администрация тәзекләндерү өлкәсендә контрольне гамәлгә ашыру кысаларында тәзекләндерү өлкәсендә контроль объектларын исәпкә алуны тәэмин итә.

Администрация тарафыннан тәзекләндерү өлкәсендәге контроль объектларын өлеге Нигезләмәгә ярашлы рәвештә билгеле бер куркыныч категориясенә керту гамәлгә ашырыла.

2. Тәзекләндерү өлкәсендә контрольне гамәлгә ашырганда закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян китерү (зыян) куркынычларын идарә итү

2.1. Администрация тәзекләндерү өлкәсендә зыян китерү (зыян) куркынычлары белән идарә итү нигезендә контроль алып бара.

2.2. Тәзекләндерү өлкәсендә контрольдә тотканда закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян китерү (зыян китерү) куркынычларын идарә итү максатларында өлеге Нигезләмәнең 1.7 пунктында каралган мондый контроль объектлары "Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында"31.07.2020 № 248-ФЗ Федераль закон нигезендә куркыныч категорияләренә кертелергә тиеш.

2.3. Тәзекләндерү өлкәсендә контроль объектларын (алга таба - контроль объектларын) өлеге Нигезләмәнең 1.7 пунктында каралган администрация тарафыннан билгеле бер куркыныч категориясенә керту, өлеге Нигезләмәгә 1 нче кушымта нигезендә, тәзекләндерү өлкәсендә муниципаль контроль гамәлгә ашырганда, тиешле объектларны билгеле бер куркыныч категориясенә керту критерийларына ярашлы рәвештә башкарыла.

Контроль объектларын куркыныч категорияләренә керту һәм контроль объектларына бирелгән куркыныч категорияләрен үзгәртү хакимият боерыгы белән башкарыла.

Идарә контроль объектларын куркыныч категорияләренә керткәндә шул исәптән:

- 1) Бердәм дәүләт күчәмсез милек реестрындагы мәгълүматлар;
- 2) контрольдә тотылган затлар белән үзара бәйләнешсез контроль чараларын башкарырга вәкаләтле вазыйфаи затлар тарафыннан алынган мәгълүматлар;
- 3) хакимияттәге башка мәгълүматлар.

2.4. Администрация тарафыннан бирелгән куркыныч категориясенә бәйле рәвештә планлы контроль чаралар үткөрү түбәндәге вакыт аралыгы белән башкарыла:

- 1) югары куркыныч категориясенә кертелгән контроль объектлар өчен, 2 елга бер тапкыр;
- 2) Уртача куркыныч категориясенә кертелгән контроль объектлары өчен 3 елга бер тапкыр.

Түбән куркыныч категориясенә кертелгән контроль объектларына карата планлы контроль чаралары үткөрелми.

Контроль объектларын түбән куркыныч категориясенә керту турында Карар кабул итү таләп ителми.

2.5. Еллык планлы контроль чаралар планнарына контроль чаралар кертелергә тиеш, алар өчен еллык планы гамәлгә ашыру елында соңгы планлы контроль чараны үткөрү тәмамланганнан соң, категориягә кертелгән контроль объектлар өчен вакыт чоры тәмамлана:

- 1) югары куркыныч, ким дигәндә 2 ел;
- 2) Уртача куркыныч, ким дигәндә 3 ел.

Әгәр элек контроль объектларына карата планлы контроль чаралар үткөрелмәгән булса, еллык планга контроль объектлары юридик затның яки гражданның контроль объектына милек хокукы барлыкка килгән көннән соң бер ел узгач, ә янәшәдәге территорияләр очрагында - тәзекләндерү кагыйдәләре нигезендә янәшәдәге территорияне тоту буенча бурыч барлыкка килгән көннән кертелергә тиеш.

2.6. Контроль объектын Ҳокук иясе сораы буенча, сорау килгәннән соң 15 көннән дә артмаган вакытта контрольне башкарырга вәкаләтле вазифаи затлар аңа контроль объектына бирелгән куркыныч категориясе турында мәғлүмат, шулай ук мондый объектны билгеле бер куркыныч категориясенә керткәндә кулланылган мәғлүмат бирә.

Контроль объектын Ҳокук иясе хакимияткә контроль объектына элек бирелгән куркыныч категориясен үзгәртү турында гариза бирергә хокуклы.

2.7. Администрация куркыныч категорияләре бирелгән контроль объектлары исемлеген алып бара (алга таба контроль объектлары исемлеге). Контроль объектларын контроль объектлары исемлегенә керту өлеге Нигезләмәнең 2.3 пункттында күрсәтелгән Администрация боерыгына ярашлы рәвештә башкарыла.

Риск категорияләре күрсәтелгән контроль объектлары исемлеге хакимиятнең рәсми сайтында Интернет мәғлүмати-телекоммуникация челтәрәндә (алга таба хакимиятнең рәсми сайты) контроль эшчәнлегенә багышланган махсус бүлектә урнаштырыла. Махсус бүлектә керү хакимиятнең рәсми сайтының төп (төп) битеннән башкарылырга тиеш.

2.8. Контроль объектлары исемлегендә түбәндәге мәғлүмат бар:

1) контроль объектын идентификацияләүче мәғлүмат (контроль объектын урнашкан урыны адресы, кадастр номеры (әгәр булса), контроль объектын идентификацияләүче башка билгеләр (кәрәк булганда));

2) бирелгән куркыныч категориясе;

3) контроль объектына куркыныч категориясен бирү турында карар реквизитлары.

3. Закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян китерү (зыян) куркынычларын профилактикалау

3.1. Администрация төзекләндерү өлкәсендә контрольне профилактик чаралар үткөрү аша гамәлгә ашыра.

3.2. Профилактика чаралары хакимият тарафыннан контрольдә тотылган затларның мәжбүри таләпләрне намуслы үтәвен стимуллаштыру, мәжбүри таләпләрне бозуга һәм (яки) закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян китерергә сәләтле шартларны, сәбәпләрне һәм факторларны бетерү һәм мәжбүри таләпләрне контрольдә тотылган затларга, аларны үтәү ысулларына житкерү максатларында гамәлгә ашырыла.

3.3. Төзәтү өлкәсендә контроль үткәргәндә зыян китерү (зыян китерү) куркынычын киметүгә юнәлдерелгән профилактик чаралар үткөрү контроль чаралар үткөрүгә карата өстенлекле булып тора.

3.4. Профилактика чаралары Россия Федерациясе Хөкүмәте билгеләгән тәртиптә расланган закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян китерү (зыян китерү) куркынычларын профилактикалау программасы нигезендә гамәлгә ашырыла, шулай ук зыян китерү куркынычларын профилактикалау программасында каралмаган профилактика чаралары да үткөрелергә мөмкин.

Әгәр контроль объектлары закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян (зыян) китерүнең турыдан-туры куркынычы булып тора яки андый зыян (зыян) китерелгән икән, контрольдә тотарга вәкаләтле вазифаи зат бу хакта Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Кривоозерский авыл жирлеге башлыгына карар кабул итү өчен шунда ук мәғлүмат жибәрә контроль чаралар.

3.5. Администрация төзекләндерү өлкәсендә контроль үткәргәндә түбәндәге профилактика чаралары үткөрелергә мөмкин:

1) мәғлүмат бирү;

2) хокукны куллану практикасын гомумиләштерү;

3) кисәтүләр игълан итү;

4) консультация бирү;

5) профилактик визит.

3.6. Мәғлүматлаштыру мәжбүри таләпләрне үтәү мәсьәләләре буенча хакимият тарафыннан хакимиятнең рәсми сайтында контроль эшчәнлеккә багышланган махсус бүлектә, массакуләм мәғлүмат чараларында, контрольдә тотылган затларның шәхси кабинетлары аша дәүләт мәғлүмат системаларында (алар булганда) һәм башка формаларда урнаштыру юлы белән башкарыла.

Администрация хакимиятнең рәсми сайтында контроль эшчәнлегенә багышланган махсус бүлектә "Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында" 31.07.2020 ел, 248-ФЗ номерлы Федераль законның 46 статьясының 3 өлешендә каралган мәгълүматларны урнаштырырга һәм актуаль хәлдә тотарга тиеш.

Администрация шулай ук Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Кривоозерский авыл җирлегенә халкына гражданның жыелышларында һәм конференцияләрендә контроль объектларына куела торган мәжбүри таләпләр, аларның куркыныч критерийларына туры килүе, шулай ук контроль объектларына карата үткәрелә торган контроль чараларның төрләре, эчтәлегенә һәм интенсивлыгы турында мәгълүмат бирергә хокуклы.

3.7. Хокукны куллану практикасын гомумиләштерү хакимият тарафыннан үткәрелгән контроль чаралар һәм аларның нәтижеләре турында мәгълүмат җыю һәм анализлау аша башкарыла.

Хокукны куллану практикасын гомумиләштерү нәтижеләре буенча, контрольдә тотарга вәкаләтле вазыйфаи затлар ел саен төзекләндерү өлкәсендә контрольне гамәлгә ашыру буенча хокукны куллану практикасын гомумиләштерү нәтижеләрен үз эченә алган һәм хакимият башлыгы имзалаган хакимият боерыгы белән расланган доклад әзерли. Әлеге доклад хисап елыннан соң киләсе елның 1 июленә кадәр хакимиятнең рәсми сайтында контроль эшчәнлеккә багышланган махсус бүлектә урнаштырыла.

3.8. Мәжбүри таләпләргә бозуның рөхсәт ителмәве турында кисәтү һәм мәжбүри таләпләргә үтәүне тәмин итү буенча чаралар күрү тәкъдиме контрольдә тотылган затка мәжбүри таләпләргә бозу турында яки мәжбүри таләпләргә бозу билгеләре турында мәгълүмат булганда һәм (яки) мәжбүри таләпләргә бозу зыян китергән (зыян китергән) дигән мәгълүмат расланмаган очракта игълан ителә закон белән саклана торган кыйммәтләргә яки закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян китерү куркынычы тудырды. Кисәтүләр Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Емелькино авыл җирлегенә башлыгы тарафыннан күрсәтелгән мәгълүматларны алганнан соң 30 көннән дә соңга калмыйча игълан ителә (имзалана). Кисәтү язма яки электрон документ формасында ясала һәм контрольдә тотылган зат адресына жиберелә.

Мәжбүри таләпләргә бозуның рөхсәт ителмәве турында кисәтү Россия Федерациясе Икътисади үсеш министрлыгының 31.03.2021 N 151 "контроль (күзәтчелек) органы тарафыннан кулланыла торган документларның типовой формалары турында"гы боерыгы белән расланган формага ярашлы рәвештә рәсмиләштерелә.

Мәжбүри таләпләргә бозуга юл куймау турында игълан ителгән кисәтүләр теркәлү номеры белән кисәтүләргә исәпкә алу журналында теркәлә.

Хакимият тарафыннан мәжбүри таләпләргә бозуның рөхсәт итмәүе турында кисәтү игълан ителгән очракта, контрольдә тотылган зат күрсәтелгән кисәтүгә каршы килергә хокуклы. Кисәтүгә каршылык администрация тарафыннан алынган көннән алып 30 көн эчендә карала. Контрольдә тотылган кешегә каршылыкны язма формада яки электрон документ формасында карау нәтижәсендә каршылык белән килешү яки риза булмау турында мәгълүмат белән җавап жиберелә. Каршылык белән риза булмаган очракта, җавапта тиешле нигезләмәләр күрсәтелә.

3.9. Контрольләнгән затларга консультацияне контрольдә тотарга вәкаләтле вазифаи зат телефон аша, видео-конференц-элемент аша, шәхси кабул итүдә яки профилактик чаралар, контроль чаралар үткөрү барышында башкара һәм 15 минуттан артмаска тиеш.

Гражданның шәхси кабул итүне Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Емелькино авыл җирлегенә башлыгы һәм (яки) контрольдә тотарга вәкаләтле вазыйфаи зат үткәрә. Кабул итү урыны, шулай ук кабул итү өчен билгеләнгән көннәр һәм сәгатьләр турында мәгълүмат хакимиятнең рәсми сайтында контроль эшчәнлеккә багышланган махсус бүлектә урнаштырыла.

Консультация түбәндәге мәсьәләләр буенча телдән яки язма рәвештә башкарыла:

- 1) төзекләндерү өлкәсендә контроль оештыру һәм гамәлгә ашыру;
- 2) әлеге нигезләмәдә билгеләнгән контроль чараларны гамәлгә ашыру тәртибе;
- 3) контрольдә тотарга вәкаләтле вазифаи затларның гамәлләренә (гамәлсезлегенә) шикаять бирү тәртибе;
- 4) контроль чаралар кысаларында хакимият тарафыннан үтәлгән мәжбүри таләпләр булган норматив хокукый актлар (аларның аерым нигезләмәләре) турында мәгълүмат алу.

Контрольдә тотылган затларга телдән консультация бирү шулай ук гражданның жыеннарында һәм конференцияләрендә дә башкарыла ала.

3.10. Язма рәвештә консультацияне контрольдә тотарга вәкаләтле вазифаи зат түбәндәге очракларда башкара::

- 1) контрольдә тотылган кеше консультация мәсьәләләре буенча язма җавап биру турында язма запрос тәкъдим итә;
- 2) консультация вакытында бирелгән сорауларга телдән җавап биру мөмкин түгел;
- 3) сорауларга җавап өстәмә мәгълүмат соравын таләп итә.

Консультация биргәндә, контрольдә тотарга вәкаләтле вазифаи зат Россия Федерациясе законнары нигезендә керу чикләнгән мәгълүматның конфиденциальлеген сакларга тиеш.

Консультация барышында конкрет контроль чараны, контрольдә тотарга вәкаләтле вазифаи затларның, контроль чарада катнашучыларның карарларын һәм (яки) гамәлләрен, шулай ук контроль чара кысаларында үткөрелгән экспертиза, сынау нәтиҗәләрен бәяләүне үз эченә алган мәгълүмат бирелә алмый.

Консультация барышында контрольдә тотарга вәкаләтле вазифаи затка билгеле булган мәгълүмат, мәжбүри таләпләргә үтәү мәсьәләләре буенча контрольдә тотылган затны бәяләү максатыннан, хакимият тарафыннан кулланыла алмый.

Контрольне башкарырга вәкаләтле вазифаи затлар тарафыннан консультацияләргә исәпкә алу журналы алып барыла.

Контрольдә тотылган затларның һәм аларның вәкилләренең администрациягә биш һәм аннан да күбрәк бөтөрлө мөрәҗәгатьләргә кергән очракта, консультацияләр хакимиятнең рәсми сайтында контроль эшчәнлегенә багышланган махсус бүлектә, Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Емелькино авыл җирлегә башлыгы яисә контрольдә тотарга вәкаләтле вазифаи зат тарафыннан имзаланган язма аңлатма урнаштыру юлы белән башкарыла.

3.11. Профилактик визит контрольдә тотылган затның эшчәнлегенә гамәлгә ашыру урыны буенча профилактик әңгәмә формасында яки видео-конференц-элементә куллану юлы белән үткөрелә.

Профилактик визит барышында контрольдә тотыла торган зат аның эшчәнлегенә яки аңа караган контроль объектларына куелган мәжбүри таләпләр, аларның куркыныч критерийларына туры килүе, куркыныч категориясен киметүнең нигезләргә һәм киңәш ителә торган ысуллары, шулай ук контроль объектларына карата аларны тиешле категориягә кертүдән чыгып үткөрелә торган контроль чараларның төрләргә, эчтәлегә һәм интенсивлыгы турында хәбәр ителә куркыныч.

Профилактик визит үткәргәндә контрольдә тотылган затларга мәжбүри таләпләргә бозуны бетеру турында күрсәтмәләр бирелми. Контрольдә тотылган кешенең профилактик визит барышында алган аңлатмалары тәкъдим итү характерында.

Мәжбүри профилактик визит югары куркыныч категориясенә караган контроль объектларына карата эшчәнлекне гамәлгә ашыруга керешүче контрольдә тотылган затларга карата үткөрелә.

Контрольдә тотылган кешегә мәжбүри профилактик визит үткөрү турында контрольне башкарырга вәкаләтле вазифаи зат аны уздыру датасына кадәр биш эш көненнән дә соңга калмыйча хәбәр ителә.

Мәжбүри профилактик визит үткөрү турында белдерү язма рәвештә төзелә.

Мәжбүри профилактик визит үткөрү турында белдерү контрольдә тотылган зат адресына "Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында" Федераль законның 21 статьясындагы 4 өлешендә билгеләнгән тәртиптә җибәрелә.

Контрольдә тотылган кеше мәжбүри профилактик визит үткөрүдән баш тартырга хокукы, бу хакта администрациягә ул уздырылганчы өч эш көненнән дә соңга калмыйча хәбәр итә.

Мәжбүри профилактик визитны үткөрү вакыты контрольдә тотарга вәкаләтле вазифаи зат тарафыннан билгеләнә һәм бер эш көненнән артмаска тиеш.

4. Контроль чаралары һәм контроль гамәлләргә гамәлгә ашыру

4.1. Төзәтү өлкәсендә контроль гамәлгә ашырганда администрация тарафыннан күрсәтелгән чаралар кысаларында түбәндәге контроль чаралар һәм контроль гамәлләр үткәрелергә мөмкин:

1) инспекция визиты (мәжбүри таләпләргә ярашлы рәвештә контрольдә тотыла торган зат (аның филиаллары, вәкилләргә, аерым структур бүлекчәләргә) урнашкан урында булырга тиешле документларны карау, сораштыру, таләпләр кую, язма аңлатмалар алу, инструменталь тикшерү аша);

2) рейд тикшерүе (тикшерү, сораштыру, язма аңлатмалар алу, документлар таләп итү, инструменталь тикшерү, сынау, экспертиза аша);

3) документаль тикшерү (язма аңлатмалар алу, документлар таләп итү, экспертиза аша);

4) күчмә тикшерү (тикшерү, сораштыру, язма аңлатмалар алу, документлар таләп итү, инструменталь тикшерү, сынау, экспертиза аша);

5) мәжбүри таләпләрнең үтәлешен күзәтү (төзекләндерү өлкәсендә контроль объектлары турындагы мәгълүматларны жыю һәм анализлау аша, шул исәптән ведомствоара мәгълүмати үзара хезмәттәшлек барышында килгән мәгълүматларны, мәжбүри таләпләрне үтәү кысаларында контрольдә тотылган затлар, шулай ук дәүләт һәм муниципаль мәгълүмат системаларында булган мәгълүматларны, "Интернет" челтәренинән алынган мәгълүматларны, башка һәркемгә ачык булган мәгълүматларны, шулай ук автомат режимда эшләүче хокук бозуларны теркәүнең фото функцияләре булган техник чараларын кулланып алынган мәгълүмат- һәм кино төшерү, видеоязмалар);

6) күчмә тикшерү (тикшерү, инструменталь тикшерү (видеоязма кулланып), сынау, экспертиза аша).

Әлеге пунктта каралган контроль чаралар һәм күрсәтелгән чаралар кысаларында контроль гамәлләр төрләре конкрет контроль объектының әлеге Нигезләмәгә N 1 кушымтасына ярашлы рәвештә билгеле бер куркыныч категориясенә каравына бәйле рәвештә дифференциацияләнми.

4.2. Мәжбүри таләпләрне үтәүне күзәтү һәм күчмә тикшерү хакимият тарафыннан контрольдә тотылган кешеләр белән аралашмыйча үткәрелә.

4.3. Әлеге Нигезләмәнең 4.1 пунктының 1-4 пунктчаларында күрсәтелгән контроль чаралар планы һәм планнан тыш чаралар формасында үткәрелә.

4.4. Төзекләндерү өлкәсендә контрольне гамәлгә ашыру кысаларында түбәндәге планы контроль чаралар үткәрелергә мөмкин:

1) инспекция визиты;

2) рейд тикшерүе;

3) документаль тикшерү;

4) күчмә тикшерү;

4.5. Төзекләндерү өлкәсендә контрольне гамәлгә ашыру кысаларында түбәндәге планнан тыш контроль чаралар үткәрелергә мөмкин:

1) инспекция визиты;

2) рейд тикшерүе;

3) документаль тикшерү;

4) күчмә тикшерү;

5) мәжбүри таләпләрне үтәүне күзәтү;

6) күчмә тикшерү.

4.6. Контрольдә тотылган затлар белән үзара эш итү буенча контроль чаралар үткәрү өчен нигез булып:

1) хакимиятнең гражданның һәм оешмаларның мөрәжәгатьләре (гаризалары), дәүләт хакимияте органнырныннан, жирле үзидарә органнырныннан, массакүләм мәгълүмат чараларыннан кергән очракта закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян китерү (зыян китерү) турында яки зыян китерү (зыян китерү) куркынычы турында белешмәләре булу, шулай ук контроль чаралар, шул исәптән үзара хезмәттәшлексез контроль чаралар үткәрү нәтижәсендә шундый мәгълүмат алу, шул исәптән башка контрольдә тотылган затларга карата үткәрелгәннәр дә;

2) контроль объектының мәжбүри таләпләрне бозу куркынычы индикаторлары тарафыннан расланган параметрларга туры килүен яки контроль объектының мондый параметрлардан тайпылуын ачыклау;

3) контроль чараларны үткәрү планына кертелгән контроль чараларны үткәрү срокларының килүе;

4) Россия Федерациясе Президентның йөкләмәсе, Россия Федерациясе Хөкүмәтенең конкрет контрольдә тотылган затларга карата контроль чаралар үткәру турындагы йөкләмәсе;

5) прокуратура органнарына кергән материаллар һәм мөрәжәгатьләр буенча законнарның үтәлешен, кеше һәм гражданның хокуклары һәм ирекләре үтәлешен күзәтү кысаларында контроль чара үткәру турында прокурор таләбе;

6) мәжбүри таләпләрне ачыкланган бозуны бетерү турындагы күрсәтмәне үтәү срогы тәмамлану - контрольдә тотылган зат тарафыннан бирелгән күрсәтмәдә каралган документлар һәм мәгълүматлар бирелмәгән очракта яки тәкъдим ителгән документлар һәм мәгълүматлар нигезендә мәжбүри таләпләрне ачыкланган бозуны бетерү турындагы күрсәтмәнең үтәлеше турында нәтижә ясау мөмкин булмаган очракта.

4.7. Мәжбүри таләпләрне бозу куркынычы индикаторлары элек Нигезләмәгә N 2 кушымтасында күрсәтелгән.

Мәжбүри таләпләрне бозу куркынычы индикаторлары исемлегә хакимиятнең рәсми сайтында контроль эшчәнлеккә багышланган махсус бүлектә урнаштырыла.

4.8. Контрольләнгән кеше белән хезмәттәшлек иткәндә үткәрелә торган контроль чаралар хакимиятнең контроль чараны үткәру турындагы боерыгы нигезендә үткәрелә.

4.9. Хакимиятнең закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян китерү (зыян китерү) яки зыян китерү (зыян китерү) куркынычы турындагы мәгълүматлар нигезендә контроль чараны үткәру турында боерыгы кабул ителгән очракта яки контрольдә тотыла торган затның эшчәнлек параметрларын билгеләү очрагында, аларның туры килүе яки алардан тайпылуы мәжбүри таләпләрне бозу куркынычының расланган индикаторлары буенча контроль чараны үткәру өчен нигез булып тора, мондый боерык контрольгә алырга вәкаләтле вазифаи затның мотивациялә тәкъдиме нигезендә кабул ителә, контроль чара үткәру турында.

4.10. Контрольдә тотыла торган затлар белән үзара бәйләнешсез уздырыла торган контроль чаралары, Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Емелькино авыл җирлеген башлыгы йөкләмәсе нигезендә, хакимият эш планнарында, шул исәптән "дәүләт контроле (күзәтчелеге турында)"31.07.2020 № 248-ФЗ Федераль законда билгеләнгән очрактарда, контрольдә тотарга вәкаләтле вазифаи затлар тарафыннан үткәрелә.) һәм Россия Федерациясендә муниципаль контроль.

4.11. Гражданның, юридик затларга һәм шәхси эшмәкәрләргә карата контроль чаралары "Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында"31.07.2020 № 248-ФЗ Федераль закон нигезендә контрольлек итәргә вәкаләтле вазифаи затлар тарафыннан үткәрелә.

4.12. Администрация төзекләндерү өлкәсендә контроль оештырганда һәм гамәлгә ашырганда, ведомствоара мәгълүмати хезмәттәшлек кысаларында, шул исәптән электрон формада, элек документлар һәм (яки) мәгълүматлар карамагында булган башка органнардан яки күрсәтелгән органнарда буйсынучы оешмалардан түләүсез нигездә документлар һәм (яки) мәгълүматлар ала. Күрсәтелгән документлар һәм (яисә) мәгълүматлар исемлегә, аларны тапшыру тәртибе һәм вакыты Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 19.04.2016 елның 724-р номерлы расланган боерыгы белән дәүләт контроле (күзәтчелеге) органнары, башка дәүләт органнарыннан, органнарыннан тикшерүләр оештырганда һәм үткәргәндә муниципаль контроль органнары тарафыннан ведомствоара мәгълүмати үзара хезмәттәшлек кысаларында сорала һәм алына торган документлар һәм (яисә) мәгълүмат исемлегә белән билгеләнгән җирле үзидарә яки дәүләт органнарына яки җирле үзидарә органнарына буйсынучы оешмалар, элек документлар һәм (яисә) мәгълүмат, шулай ук контроль (күзәтчелек) органнары тарафыннан башка органнарда яисә элек документлар һәм (яисә) белешмәләр карамагында булган оешмалардан дәүләт контроле (күзәтчелеге) төрләрен, муниципаль контроль төрләрен оештырганда һәм гамәлгә ашырганда контроль (күзәтчелек) органнарыннан алынган документлар һәм (яисә) мәгълүматларны ведомствоара мәгълүмати үзара бәйләнеш кысаларында бирү кагыйдәләре, "дәүләт контролен (күзәтчелеген), муниципаль контрольне гамәлгә ашыру кысаларында ведомствоара мәгълүмати хезмәттәшлек турында"Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 06.03.2021 № 338 карары белән расланган.

4.13. Юридик затларга, шәхси эшмәкәрләргә һәм гражданның карата планлы контроль чаралары чираттагы календарь елга планлы контроль (күзәтчелек) чараларын үткәру планын формалаштыру, аны прокуратура органнары белән килештерү, аңа кертү һәм аннан контроль чараларны чыгару кагыйдәләренә ярашлы рәвештә эшләнә торган планлы контроль чараларын үткәрунең еллык планнары нигезендә үткәрелә (күзәтчелек) ел дәвамында чаралар, "чираттагы календарь елга планлы контроль (күзәтчелек) чараларын үткәру планын формалаштыру, аны прокуратура органнары белән килештерү, аңа ел дәвамында контроль (күзәтчелек) чараларын кертү һәм аннан чыгару тәртибе турында" Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 31.12.2020 № 2428 карары белән расланган, элек Нигезләмәдә билгеләнгән үзенчәлекләренә исәпкә алып.

4.14. Бу очракта шәхси эшмәкәр, контрольдә тотыла торган затлар булган граждан хакимияткә контроль чараны үткәргәндә катнашу мөмкин түгеллеге турында мәгълүмат бирергә хокуклы, шуңа бәйләп рәвештә контроль чараны үткәрү хакимият тарафыннан шәхси эшмәкәрнең, гражданның әлеге мөрәжәгатә өчен сәбәп булган шартларны бетерү өчен кирәкле вакытка күчәрелә (әмма 20 көннән артык түгел), бер үк вакытта түбәндәге шартларны үтәү карала:

1) контрольдә тотыла торган затның яки аның вәкиленең булмавы контроль чараны үткәргәндә контрольдә тотарга вәкаләтле вазифаи затның контроль чараны үткәрү турында тиешенчә хәбәр ителгән очракта контроль чараны үткәргәндә мәжбүри таләпләрне үтәүне бәяләвенә комачуауламый;

2) закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян китерүнең яки зыян китерүнең турыдан-туры куркыныч билгеләренә булмавы;

3) контроль чараны үткәргәндә контрольдә тотылган кешенең булмавының (контрольдә тотылган кешенең авыруы, аның командировкасы һ.б.) житди сәбәпләре бар.

4.15. Күчмә тикшерүне үткәрү вакыты 10 эш көннән артмаска тиеш.

Бер кече эшмәкәрлек субъектына карата күчмә тикшерү барышында хезмәттәшлек итүнең гомуми вакыты кече предприятие өчен 50 сәгаттән һәм микропредприятие өчен 15 сәгаттән артмаска тиеш.

Россия Федерациясенең берничә субъекты территориясендә үз эшчәнлеген алып баручы оешмага карата күчмә тикшерү үткәрү вакыты һәр филиал, вәкиллек, оешманың аерым структур бүлекчәсе яки житештерү объекты буенча аерым билгеләнә.

4.16. Контрольлек итәргә вәкаләтле вазифаи затлар һәм контроль гамәлләр башкаруга жәлеп ителгән затлар тарафыннан мәжбүри таләпләрне үтәү (бозу) дәлилләрен теркәү өчен контроль чаралар үткәрүнең барлык очракларында да контрольлек итү чараларын үткәргә вәкаләтле вазифаи затлар тарафыннан үткәрелүче фотога төшерү, аудио - һәм видеоязмалар, геодезия һәм картометрия үлчәүләре кулланылырга мөмкин чаралар. Фотога төшерү, Аудио - һәм видеоязма, геодезия һәм картометрия үлчәүләре һәм бу максатлар өчен кулланылган техник чаралар турында мәгълүмат контроль чара нәтижәләре буенча төзелгән актта һәм контроль чара кысаларында үткәрелә торган контроль гамәл нәтижәләре буенча төзелгән протоколда чагыла.

4.17. Контроль чара нәтижәләренә контрольдә тотылган зат тарафыннан мәжбүри таләпләрне үтәүне бәяләү, мәжбүри таләпләрне бозуларны кисәтү һәм (яки) аларны бозуларны туктату өчен шартлар тудыру, бозылган хәлне торгызу, вәкаләтле органнарга яки вазифаи затларга җаваплылыкка тарту турындагы мәсьәләне карау өчен мәгълүмат жиберү һәм (яки) хакимиятнең 2 статьяның 2 өлешендә каралган чараларны куллануы керә "Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында" 2020 елның 31 июлендәге 248-ФЗ номерлы Федераль законның 90 нчы карары.

4.18. Контроль чара тәмамланганнан соң, контроль чара акты төзелә. Әгәр мондый чара нәтижәләре буенча мәжбүри таләпләрне бозу ачыкланса, актта нинди мәжбүри таләп бозылганлыгы, нинди норматив хокукий акт һәм аның структур берәмлеге белән билгеләнгәнлеге күрсәтелә. Контроль чара тәмамланганчы ачыкланган бозуны бетергән очракта, актта аны бетерү факты күрсәтелә. Мәжбүри таләпләрне бозуның дәлиле булган документлар, башка материаллар актка кушылырга тиеш. Контроль чараны үткәргәндә тугырылган тикшерү кәгазьләре актка кушыла.

Актны рәсмиләштерү, әгәр актны рәсмиләштерүнең башка тәртибе Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнмәгән булса, мондый чара тәмамланган көнне контроль чара уздырылган урында башкарыла.

Прокуратура органнары белән килешенгән контроль чара акты, ул рәсмиләштерелгәннән соң ук, контроль (күзәтчелек) чараларының бердәм реестры аша прокуратура органнарына жиберелә.

4.19. Контроль чаралар турында мәгълүмат контроль (күзәтчелек) чараларының бердәм реестрында урнаштырыла.

4.20. Контрольлек итәргә вәкаләтле вазифаи затлар тарафыннан башкарыла торган гамәлләр, гамәлләр һәм кабул ителә торган карарлар турында контроль (күзәтчелек) чараларының бердәм реестрында күрсәтелгән гамәлләр һәм карарлар турында мәгълүмат урнаштыру, шулай ук аларны контрольдә тотыла торган затларга дәүләт системаларын тәэмин итү өчен кулланыла торган мәгълүмат системаларының мәгълүмати-технологик үзара бәйләнешен тәэмин итүче инфраструктура аша житкерү юлы белән хәбәр ителә һәм муниципаль хезмәтләр һәм дәүләт һәм муниципаль функцияләренә үтәү электрон формада, шул исәптән "дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең (функцияләренә) Бердәм порталы" федераль дәүләт мәгълүмат системасы аша (алга таба - дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең бердәм порталы) һәм (яки) дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең төбәк

порталы аша.

Эшмәкәрлек эшчәнлеген башкармаган, контрольдә тотыла торган кеше булган граждан контрольдә тотарга вәкаләтле вазифаи затлар тарафыннан башкарылганнары турында хәбәр ителә, контрольдә тотылган затның электрон почта адресы турында администрациядә мәгълүмат булмау һәм аңа дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең бердәм порталы аша электрон рәвештә документлар жиберү мөмкинлеге булмаган очракта, документларны кәгазьдә йөртүчегә жиберү юлы белән эш итү һәм кабул ителә торган карарлар (, әгәр кешенең Бердәм идентификация һәм аутентификация системасында хисап язмасы булмаса яки ул Бердәм идентификация һәм аутентификация системасында теркәлү процедурасын үтүне тәмамламаса). Әлеге граждан администрациягә документларны кәгазьдә жиберергә хокуклы.

2023 елның 31 декабренә кадәр контрольдә тотыла торган затларга контрольдә тотарга вәкаләтле вазифаи затлар тарафыннан башкарыла торган гамәлләр һәм кабул ителә торган карарлар турында контрольдә тотыла торган затка документлар һәм мәгълүматлар жиберү, контрольдә тотыла торган затка электрон формада яки контрольдә тотыла торган зат сорауы буенча мәгълүмат бирү мөмкин булмаган очракта, почта элемтәсен кулланып, шул исәптән кәгазьдә дә гамәлгә ашырылырга мөмкин.

4.21. Контроль чараны үткәргәндә мөжбүри таләпләрне бозулар ачыкланмаган очракта, бу хакта мәгълүмат контроль (күзәтчелек) чараларының бердәм реестрына кертелә. Контрольне гамәлгә ашырырга вәкаләтле вазифаи зат мөжбүри таләпләрне үтәү буенча тәкъдимнәр бирергә, закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян китерү (зыян китерү) куркынычларын профилактикалауга юнәлдерелгән башка чаралар үткәргә хокуклы.

4.22. Контроль чарасын үткәргәндә контрольдә тотылган зат тарафыннан мөжбүри таләпләрне бозулар ачыкланган очракта, Россия Федерациясе законнарында каралган вәкаләтләр чикләрендә хакимият (контрольне гамәлгә ашырырга вәкаләтле вазифаи зат) :

1) контроль чара акты рәсмиләштерелгәннән соң контрольдә тотылган затка ачыкланган бозуларны бетерү турында һәм (яки) закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян китерүне (зыян китерүне) булдырмау буенча чаралар үткәргү турында күрсәтмә бирергә;

2) закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян китерүне (зыян китерүне) булдырмау яисә аны китерүне туктату һәм граждандарга, оешмаларга закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян китерү куркынычы (зыян китерү) булу-булмавы һәм аны булдырмау ысуллары турында мәгълүматны теләсә нинди ысул белән житкерү буенча Россия Федерациясе законнарында каралган чараларны кичекмәстән кабул итәргә контроль чарасында гражданның, контроль объектына ия булган һәм (яки) файдаланган оешмаларның эшчәнлеген ачыкланды, закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян китерүнең (зыянын) турыдан-туры куркынычы яки мондый зыянын (зыянын) китерелүе;

3) контроль чара барышында жинаять яки административ хокук бозу билгеләре ачыкланганда тиешле мәгълүматны дәүләт органына үз компетенциясенә ярашлы рәвештә яки тиешле вәкаләтләре булганда гаепле затларны закон белән билгеләнгән җаваплылыкка тарту буенча чаралар күрергә жиберергә;

4) мөжбүри таләпләрнең ачыкланган бозылуларын бетерүне контрольдә тоту, мөжбүри таләпләрнең бозылуларын кисәтү, закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян (зыян) китерү мөмкинлеген булдырмау буенча чаралар күрергә, күрсәтмә билгеләнгән срокларда үтәлмәсә, аны үтәүне тәэмин итү буенча чаралар күрергә, әгәр чара законнарда каралган;

5) мөжбүри таләпләрне үтәү буенча киңәшләр бирү, закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян китерү (зыян китерү) куркынычларын профилактикалауга юнәлдерелгән башка чаралар үткәргү мөһкәмәсенә карау.

4.23. Төзекләндерү өлкәсендә контроль алып баручы вазифаи затлар билгеләнгән тәртиптә федераль башкарма хакимият органнары һәм аларның территориаль органнары, Татарстан Республикасы башкарма хакимияте органнары, жирле үзидарә органнары, хокук саклау органнары, оешмалар һәм граждандар белән хезмәттәшлек итә.

Контроль чара барышында төзекләндерү өлкәсендә контрольлек итү кысаларында Россия Федерациясе законнары белән административ һәм башка җаваплылык каралган закон таләпләрен бозу ачыкланган очракта, контроль чара актында ачыкланган бозу билгеләре булу турында мәгълүмат күрсәтелә. Контрольдә тотарга вәкаләтле вазифаи затлар әлеге актының күчermәсен тиешле җаваплылыкка тартуға вәкаләтле хакимият органына жиберелер.

5. Контрольлек итәргә вәкаләтле вазифаи затларның Администрация карарларына, гамәлләренә (гамәлсезлегенә) шикаять бирү

5.1. Башкарма комитет карарлары, төзеклөндөрү өлкөсөндө контроль алып барырга вөкалөтлө вазыйфаи затларның гамөллөрө (гамөлсөзлөгө) "Россия Федерациясөндө дөүлөт контролө (күзөтчөлөгө) һәм муниципаль контроль турында"31.07.2020 № 248-ФЗ Федераль законның 9 бүлөгө тарафыннан билгелөнгөн тәртиптө шикаятъ ителергө мөмкин.

5.2. Аларның фикеренчө, төзеклөндөрү өлкөсөндө контроль кысаларында хокуклары һәм законлы мөһфөгәтлөрө турыдан-туры бөзылган контрольдө тотылган затлар судка кадөр шикаятъ итөргө хокуклы:

1) контроль чаралар үткөрү турында карарлар;

2) контроль чаралар актлары, ачыкланган бөзуларны бетөрү турында күрсөтмөлөр;

3) төзеклөндөрү өлкөсөндө контрольлек итөргө вөкалөтлө вазыйфаи затларның контроль чаралары кысаларында гамөллөрө (гамөлсөзлеклөрө).

5.3. Шикаятъне контрольдө тотылган зат дөүлөт һәм муниципаль хөзмөтлөрнөң бердөм порталын һәм (яки) дөүлөт һәм муниципаль хөзмөтлөрнөң төбөк порталын кулланып, шикаятъне карауга вөкалөтлө органга электрон рөвөштө бирө.

Дөүлөт яки закон белән саклана торган башка серне төшкил итүчө мөгълүматлар һәм документлар булган шикаятъ дөүлөт һәм муниципаль хөзмөтлөрнөң бердөм порталын һәм дөүлөт һәм муниципаль хөзмөтлөрнөң төбөк порталын кулланмыйча, Россия Федерациясөнөң дөүлөт һәм закон белән саклана торган сер турындагы закон талөплөрөн исөпкө алып бирелө. Тиөшлө шикаятъне Аксубай муниципаль районы Емелькино авыл жирлөгө башлығының шөхси кабул итүендө контрольдө тотылган зат шикаятътө (документларда) дөүлөт яки закон белән саклана торган башка серне төшкил итүчө мөгълүматлар булу-булмавы турында алдан хөбөр итеп бирө.

5.4. Башкарма комитет карарына, аның вазыйфаи затларының гамөллөрөнө (гамөлсөзлөгөнө) шикаятъ Аксубай муниципаль районының Емелькино авыл жирлөгө башлығы тарафыннан карала.

5.5. Башкарма комитет карарына, аның вазифаи затларының гамөллөрөнө (гамөлсөзлөгөнө) шикаятъ контрольдө тотылган зат үз хокуклары бөзылуы турында белгөн яки белергө тиөш булган көннөн алып 30 калөндәр көн эчөндө бирелергө мөмкин.

Башкарма комитет күрсөтмөсөнө шикаятъ контрольдө тотылган кешө күрсөтмөнө алганнан соң 10 эш көнө эчөндө бирелергө мөмкин.

Шикаятъ бирү срогы житди сөбөплөр аркасында узып киткөн очракта, бу срокны шикаятъ бирүчө кешөнөң үтенечө буенча башкарма комитет (шикаятъне карауга вөкалөтлө вазифаи зат) кире кайтарырга мөмкин.

Шикаятъ биргөн кешө, шикаятъ буенча карар кабул ителгөнчө, аны тулысынча яки өлөшчө кире ала ала. Шул ук вакытта шикаятъне шул ук нигезлөр буенча кабат жибөрү рөхсөт ителми.

5.6. Башкарма комитет карарына һәм аның вазифаи затларының гамөллөрөнө (гамөлсөзлөгөнө) шикаятъ теркөлгөннөн соң 20 эш көнө эчөндө каралырга тиөш.

Өгөр аны карау өчөн башка органнар карамагында булган мөгълүматларны алу талөп ителсө, шикаятъне карау вакыты Аксубай муниципаль районының Емелькино авыл жирлөгө башлығы тарафыннан 20 эш көнөнө озайтылырга мөмкин.

6. Төзеклөндөрү өлкөсөндө төп контроль күрсөткөчлөрө һәм аларның максатчан кыйммөтлөрө

6.1. Төзеклөндөрү өлкөсөндө контрольне гамөлгө ашыруның нөтижөлөлөгөн һәм нөтижөлөлөгөн бөялөү "Россия Федерациясөндө дөүлөт контролө (күзөтчөлөгө) һәм муниципаль контроль турында"31.07.2020 ел, 248-ФЗ номерлы Федераль законның 30 статьясы нигезөндө башкарыла.

6.2 контроль төрөнөң төп күрсөткөчлөрө һәм аларның максатчан кыйммөтлөрө, төзеклөндөрү өлкөсөндө контроль өчөн индикатив күрсөткөчлөр өлөгө Нигезлөмөгө N 3 кушымтасы белән билгелөнгөн.

Емелькино авыл җирлеге администрациясе (муниципаль берәмлек исеме) төзекләндерү өлкәсендә контроль үткәргәндә төзекләндерү өлкәсендәгә контроль объектларын билгеле бер куркыныч категориясенә кертү критерийлары

1. Югары куркыныч категориясенә янәшәдәгә территорияләр керә.
2. Уртача куркыныч категориясенә элмә такталар, биналар, корылмалар, Корылмалар фасадлары, кечкенә архитектура формалары, капитал булмаган стационар булмаган корылмалар һәм корылмалар, мәгълүмат щитлары, күрсәткечләр, саклагыч җайланмалар керә.
3. Төзекләндерү өлкәсендәгә барлык башка контроль объектлары түбән куркыныч категориясенә керә.

Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Емелькино авыл җирлеге башкарма комитеты төзекләндерү өлкәсендә контроль үткәргәндә планнан тыш тикшерүләр үткөрү кирәклеген билгеләү өчен кулланыла торган мәҗбүри таләпләрне бозу куркынычы индикаторлары

1. Янәшәдәге территориядә яки гомуми файдаланудагы башка территорияләрдә чүп-чар һәм башка җитештерү һәм куллану калдыклары булу.
2. Янәшәдәге территориядә карантин, агулы һәм чүп үләннәре, агач һәм куакларның кисеп алынган калдыклары бар.
3. Торак булмаган биналар, корылмалар, Корылмалар фасадларында, биналарның башка стеналарында, корылмаларда, корылмаларда, шулай ук төзекләндерүнең башка элементларында һәм җәмәгать урыннарында үз белдеге белән ясалган язучулар яки рәсемнәр булуы.
4. Янәшәдәге территорияләрдә гражданның ирекле һәм куркынычсыз үтүенә комачаулаучы бозлавык булу.
5. Биналарның, корылмаларның түбәләрендә сосулеклар булуы.
6. Халыкның аз хәрәкәтләнүче төркемнәренә мөгаддәт, сәламәтлек саклау, мәдәният, физик культура һәм спорт, халыкка социаль хезмәт күрсәтү объектларына ирекле керүенә комачаулаучы коймалар булуы.
7. Инженерлык корылмаларын эксплуатацияләү өчен кирәкле мәгълүматны үз эченә алган махсус билгеләрне, язучуларны юк итү яки зарарлау.
8. Җир эшләрен рөхсәтсез яки мондый рөхсәтнең гамәлдә булу вакытынан артып башкару.
9. Биналарга һәм аларга керү урыннарына ирекле керү өчен, шулай ук ишегалларына ирекле керү өчен, җәяүлеләр иминлеген һәм җәяүлеләр хәрәкәтенең куркынычсызлыгын тәэмин итү өчен, шул исәптән инвалидлар һәм халыкның башка аз хәрәкәтләнүче төркемнәре өчен, җир эшләрен башкарганда киртәләр булдыру.
10. Транспорт чараларын газонга яки башка яшелләндерелгән яки рекреацион территориягә урнаштыру, анда транспорт чараларын урнаштыру төзекләндерү кагыйдәләре белән чикләнә.
11. Агачларны һәм куакларны кисеп алу билеты яки агачларны һәм куакларны күчәрәп утыртуга рөхсәтсез, бетерү (җимерү) яки күчәрәп утырту бары тик шундый документларга ярашлы рәвештә генә башкарылырга тиеш булган очракларда алып ташлау (җимерү), агачларны һәм куакларны күчәрәп утырту.
12. Гомуми файдаланудагы территорияләрдә авыл хуҗалыгы хайваннары һәм кошлары көтүе.

1. Территорияне төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контрольнең төп күрсәткечләре

Таблица 1

Төп күрсәткечләр	Максатлы мәгънәләр
Территорияне төзекләндерү өлкәсендә ачыкланган закон бозулар арасынан бетерелгән бозулар проценты	70%
Чираттагы календарь елына планлы контроль чараларын үткөрү планын үтәү проценты	100%
Контроль чаралар үткәргәндә муниципаль контроль органы һәм (яки) аның вазифаи затының гамәлләренә (эшсезлегенә) нигезләнган шикаятьләр проценты	0%
Контроль чараларның юкка чыгарылган нәтижеләре проценты	0%
Тиешле административ йогынты чаралары күрелмәгән нәтижелә контроль чараларның проценты	5%
Муниципаль контроль органы материаллары буенча административ жеза билгеләү турында кертелгән суд карарларының проценты	95%
Муниципаль контроль органы тарафыннан чыгарылган административ хокук бозулар турындагы эшләр буенча суд тәртибендә гамәлдән чыгарылган карарларның гомуми санының проценты	0%

2. Чаралар үткөрү параметрларын характерлаучы индикатив күрсәткечләр

2.1. Территорияне төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контроль гамәлгә ашырганда түбәндөгә индикатив күрсәткечләр билгеләнә;

- 1) хисап чорында үткөрелгән планнан тыш контроль чаралар саны;
- 2) контроль объектының мәжбүри таләпләрне бозу куркынычы индикаторлары тарафыннан расланган параметрларга туры килүен ачыклау яки контроль объектының хисап чорында мондый параметрлардан тайпылуын ачыклау нигезендә хисап өчен үткөрелгән планнан тыш контроль чаралары саны;
- 3) хисап чорында үткөрелгән контроль чараларның гомуми саны;
- 4) хисап чорында КНМның һәр төре буенча үзара хезмәттәшлек белән үткөрелгән контроль чаралар саны;
- 5) хисап чорында дистанцион хезмәттәшлек чараларын кулланып үткөрелгән контроль чаралар саны;
- 6) хисап чорында үткөрелгән мәжбүри профилактик визитлар саны;
- 7) хисап чорында игълан ителгән мәжбүри таләпләрне бозуга юл куймау турында кисәтүләр саны;
- 8) хисап чорында мәжбүри таләпләрне бозуларны ачыклаган контроль чаралар саны;

9) хисап чорында административ хокук бозулар турында эшләр кузгатылган контроль чаралар саны;

10) хисап чорында контроль чаралар нәтижеләре буенча салынган административ штрафлар суммасы;

11) хисап чорында контроль чаралар үткөрүне килештерү турында прокуратура органнарына жиберелгән гаризалар саны;

12) прокуратура органнары тарафыннан килешүдән баш тартылган контроль чараларны үткөрүне килештерү турында прокуратура органнарына жиберелгән гаризалар саны хисап чорында;

13) хисап чоры ахырына исәпкә алынган контроль объектларының гомуми саны;

14) хисап чоры ахырына куркыныч категорияләренә һәрберсе буенча куркыныч категорияләренә кертелгән исәпкә алынган контроль объектлары саны;

15) хисап чоры ахырына исәпкә алынган контрольдә тотылган затлар саны;

16) хисап чорында контроль чаралар үткөрелгән исәпкә алынган контрольдә тотылган затлар саны;

17) хисап чорында контроль орган тарафыннан карау вакыты бозылган шикаятьләр саны;

18) хисап чорында контрольдә тотылган затлар тарафыннан суд тәртибдә жиберелгән контроль органнары вазыйфай затларының карарларын, гамәлләрен (гамәлсезлекләрен) бөхәсләшү турында дөгъва белдерүләре саны;

19) хисап чорында контрольдә тотылган затлар тарафыннан суд тәртибдә жиберелгән контроль органнары вазыйфай затларының карарларына, гамәлләренә (гамәлләренә) каршы дөгъва белдерүләре саны;

20) муниципаль контроль оештыру һәм гамәлгә ашыру таләпләрен тупас бозып үткөрелгән һәм нәтижеләре гамәлдә түгел дип танылган һәм (яки) хисап чорында гамәлдән чыгарылган контроль чаралар саны.